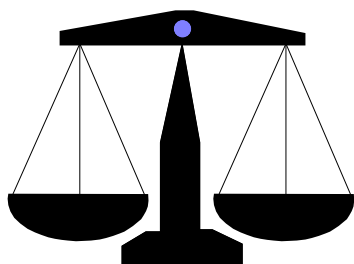

טיפ סגנון חופשי 28 TIP Free Style

מגזין אלקטרוני באינטרנט ובפייסבוק - לניהול ותפעול אתרי רחצה ונופש
י"א סיון תשע"ז - 5 ביוני 2017

ת"פ 30139-01-14 בית משפט השלום בקריות

בפני כב' השופט יוסי טורס

**תקציר של גזר הדין הנוגע להיבטים המקצועיים – הבטיחותיים
והטכניים של התחשמלות ילד בבריכת שחייה**

מאת: דוד לבקוביץ

המאשימה:

פרקליטות מחוז חיפה - פלילי

נגד

הנאשמים:

הנאשם מס' 1 - בעלים ומנהלו הפעיל של קאנטרי קלאב

הנאשם מס' 2 - מנהל התפעול של הקאנטרי קלאב

הנאשם מס' 3 - עובד בקאנטרי קלאב

ניתן ביום, כ"ח ניסן תשע"ז, 24 אפריל 2017, במעמד הצדדים.

פתח דבר – מיני רציו

בית המשפט גזר את דינם של הנאשמים – בעלים של קאנטרי בצפון ועובדים בו, אשר הורשעו במסגרת הסדר טיעון בגין אחריותם למותו של ילד בן 5 שהתחשמל לפני שבע שנים עת שהה בבריכת הפעוטות. המוות נגרם כתוצאה מחיבור פיראטי של כבל חשמל ואי עמידה בכללי הבטיחות הראויים.

טיפ סגנון חופשי 28 TIP Free Style – תקציר פסק דין ת"פ 30139-01-14 התחשמלות בבריכת שחייה

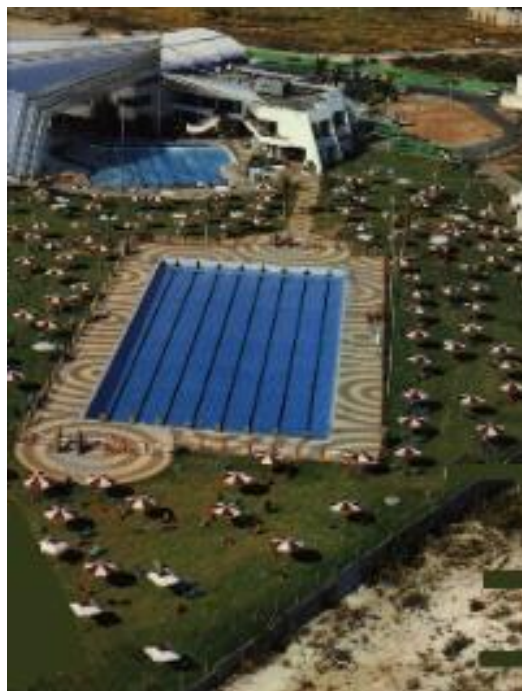
הנאשם 1, הודה והורשע בעבירה של גרם מוות ברשלנות. נאשמים 2 ו-3, הורשעו בעבירה של מעשה פזיזות ורשלנות.

הנאשם 1 הוא הבעלים של מרכז ספורט הממוקם בצפון (להלן – "קנטרי או "הקנטרי"). מדובר במקום רחב ידיים, הכולל חדרי כושר, בריכות שחייה, משחקייה, מסעדה ועוד. הנאשם 1 היה פעיל בניהול הקנטרי ומעורה בנעשה בו. מהראיות עולה, כי רשלנותו של הנאשם 1 מצויה במדרג גבוה. ניהול בית עסק תוך התעלמות מופגנת מהוראות הבטיחות הבסיסיות הקשורות לעסק מסוג זה, מהווה רשלנות במדרג גבוה.

הנאשם 2 היה במועדים הרלוונטיים לכתב האישום מנהל תפעול בקנטרי והיה אחראי, בין היתר, על פעולות התחזוקה והתפעול במקום, לרבות תפעול בריכות השחייה. הוגדר אמנם כמנהל תפעול, אך מעמדו כעובד זוטרי חרף כותרת תפקידו לא כלל תחומי אחריות רלוונטיים ולא הייתה לו כל יכולת לקבל החלטות כלשהן ולהשפיע כלל. לכן לא יוחסה לו אחריות לתוצאה הטרגית. ביחס לנאשם 3, עולה כי עבד במועדים אלו, תחת פיקוחו של נאשם 2 ושימש כאיש אחזקה. מתוקף תפקידו היה אחראי, בין היתר על ביצוע עבודות חשמל שונות, וזאת חרף העובדה – אשר הייתה בידיעת נאשם 2 – שלא היה ברשותו רישיון חשמלאי כדין וזאת בניגוד לחובת הרישיון הנדרשת מכוח החוק. גם הוא לא הורשע בעבירה הקשורה לתוצאה הטרגית, וכל שיוחס לו מבחינת פירוט הרשלנות, הוא שביצע עבודות חשמל מבלי שהיה כשיר לכך וזאת באופן שיש בו לסכן חיי אדם.

בגין אירוע זה הוגש כתב האישום אשר ייחס לשלושת הנאשמים עבירה של גרם מוות ברשלנות, עבירה לפי סעיף 304 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (כן יוחסה לנאשמים 1 ו-2 עבירה של חובת ממונה על דבר שיש בו סכנה, לפי סעיף 32 לחוק העונשין).

במסגרת הסדר הטיעון עם נאשמים 2 ו-3, תוקן כתב האישום באופן שנמחקה העבירה של גרם מוות ברשלנות ותחתיה הורשעו הנאשמים 2 ו-3 בעבירה של מעשה פזיזות ורשלנות לפי סעיף 338 (א) (4) לחוק העונשין.

פרטי ועובדות המקרה בהן הודו הנאשמים

(מתוך גזר הדין)

יום 16.8.10 נפתח כעוד יום שגרתי בחופשת הקיץ ומשפחת פרוים ביקשה להעבירו בבילוי בקאנטרי. דבר לא הכין אותם לקראת האסון שעמד לנחות על ראשם שעות ספורות לאחר מכן: בנם הקטן – איתי – ילד כבן 6 בלבד, שהה בבריכת הפעוטות ולפתע ספג מכת חשמל עזה. הוא נמצא שכוב במים ללא הכרה וניסיונות ההחייאה לא צלחו למרבה הצער. לאחר מספר ימים בהם נאבק איתי הקטן על חייו, נקבע מותו. כבן 6 בלבד היה במותו, ימים ספורים טרם שהיה אמור להתחיל את כיתה א'.

איתי על רקע הבריכה, לפני האסון (צילום רפרודוקציה: אבישג שאר ישוב Ynet ידיעות אחרונות)

ביהמ"ש פירט את עובדות המקרה כמפורט להלן:

1. בין יתר מתקני הקנטרי נכללה גם בריכות פעוטות ובה מים רדודים של כ-30 ס"מ (להלן – "בריכת הפעוטות"). בין החודשים אפריל ליוני שנת 2009 נבנה בבריכת הפעוטות עמוד דמוי פטרייה, דרכו מוזרמים מי הבריכה, כך שייצאו מראש הפטרייה ויפלו חזרה לתוך הבריכה כמעין מפל. לצורך כך, הותקנה בבסיס העמוד משאבה טבולה שתפקידה הוא לשאוב את מי בריכת הפעוטות ולהזרימם במעלה עמוד הפטרייה (להלן – "המשאבה" וכן "עמוד הפטרייה"). עבודות אלו אושרו על ידי הנאשם 1 ובוצעו בהנחייתו.

2. עבודות עמוד הפטרייה בוצעו בניגוד לתקנות החשמל (מתקני חשמל בבריכה במתח שאינו עולה על מתח נמוך), התשס"ג-2003 (להלן – "תקנות החשמל (בריכות)"). הפרות החוק והוראות הבטיחות בעניין זה היו רבות וביהמ"ש פרט אותן כדלקמן:
א. המשאבה שחוברה לעמוד הפטרייה היא משאבה העובדת במתח של 400 וולט, ומיועדת לשהות בתוך המים כמשאבה טבולה וזאת בניגוד לתקנות החשמל

טיפ סגנון חופשי 28 TIP Free Style – תקציר פסק דין ת"פ 30139-01-14 התחשלות בבריכת שחייה

(בריות) אשר אוסרות להציב בתוך בריכת שחייה, מתקן חשמלי העובד על זרם חילופין העולה על 12 וולט. המשאבה סופקה על ידי חברה חיצונית שעיסוקה הוא הספקת ציוד נילוה לבריות שחייה. המשאבה הונחה בתוך גומחה שבבסיס עמוד הפטרייה, ללא כל קיבוע לרצפה ועליה הונחה רשת החוצצת בין הגומחה לרצפת הברכה.

ב. תקנות החשמל (בריות) מחייבות התקנת מערכת השוואת פוטנציאלים האמורה להתחבר למוליכי הארקה. תפקידה של מערכת זו לשמש כאמצעי הגנה מפני התחשמלות, באמצעות שמירה על קיומו של מתח זהה בכל האלמנטים המתכתיים בברכה וסילוק מתחים לאדמה. סביב בריכת הפעוטות לא הותקנה מערכת השוואת פוטנציאלים כאמור.

ג. עמוד הפטרייה הוזן בחשמל מעמוד תאורה שניצב בסמוך למקום. נאשם 3, בידיעת נאשמים 1 ו-2, העביר את כבל החשמל מעמוד הפטרייה אל עמוד התאורה. כן יצר נאשם 3 בעמוד התאורה פתח דרכו ניתן היה להעביר את החיווט בין עמוד התאורה לעמוד הפטרייה. החיווט החשמלי בתוך עמוד התאורה היה מוזנח וכלל חוטים בגדלים שונים, מפותלים האחד בשני ללא חיבור תקני ומקובע.

ד. במהלך תקופת פעילות המשאבה, במועד שאינו ידוע, נפגע הכבל החשמלי המחבר בין עמוד המשאבה לעמוד התאורה, באופן שהוביל לקצר מלא במשאבה (להלן – "הקצר"). הדבר הוביל לקפיצת ממ"ד (המפסק החצי אוטומטי) בארון החשמל המזין את עמוד התאורה.

ה. במהלך תקופת פעולת המשאבה, במועד לא ידוע, נותק מוליך הארקה מהכבל החשמלי המחובר למשאבה. הדבר אפשר את המשך פעילות המשאבה גם כאשר היא מצויה בקצר, שכן במצב זה לא יכול היה מפסק המגן לבצע את ייעודו.

ו. בשל הקצר והיעדר הארקה נותר גוף המשאבה תחת מתח בכל חלקי המתכת שבו לרבות הרשת. מאחר ולא הותקנה מערכת השוואת פוטנציאליים, מתחים אלו לא סולקו לאדמה כמצופה במערכת מוגנת.

3. ביום 16.8.10 הופעלה המשאבה לקראת הגעת המתרחצים. במהלך אותו יום חדלה המשאבה לפעול בשל הקצר בה הייתה מצויה. למרות זאת הופעלה המשאבה מחדש מבלי שנבדק מקור התקלה.

4. בהמשך היום נכנס לברית הפעוטות איתי פרוים ז"ל (להלן – "המנוח") ושהה מתחת לעמוד הפטרייה על הרשת החוצצת בין הגומחה למים. באותה עת ארע קצר נוסף בגוף המשאבה, ובהיעדר הארקה ופס השוואת פוטנציאליים, כל מי שעבר או נגע במשטחי כיסוי הגומחה או בציפוי הקרמי של עמוד הפטרייה חש בזרמי חשמל. המתרחצים ששהו במים, ילדים ומבוגרים, חשו בזרמים חשמליים ויצאו במהרה מהמים. שני ילדים כבני ארבע וחמש, פונו עקב כך לקבלת טיפול רפואי.

5. היות והמנוח עמד על הרשת החוצצת בין גומחת המשאבה למים, זמן המגע שלו עם החלק המתכתי היה ארוך יותר ועצמת החשמל שספג הייתה רבה ולמשך פרק זמן ארוך. המנוח נפגע עקב מכת החשמל שספג ונמצא שכוב במים. מתרחצים שהיו במקום משו

אותו מהמים, ביצעו בו פעולות עזרה ראשונה והוא הובהל לבית חולים. כעבור מספר ימים, בהם נעשו ניסיונות להצילו, נקבע מותו.

מתקן פטריה באחת מפארקי המים (צילום ד. לבקוביץ)

סעיפי הרשלנות ומעשה הפזיזות שייחוסו לנאשמים

1. סעיפי הרשלנות שייחוסו לנאשם 1 ואשר גרמו למותו של המנוח, הם שחרף היותו הבעלים והמנהל הפעיל של הקנטרי:
 - א. לא ווידא עמידת המקום ומתקניו בהוראות תקנות החשמל (בריכות);
 - ב. לא ווידא ביצוע בדיקות תקינות החשמל;
 - ג. לא הורה על ביצוע בדיקות תקופתיות של מערכות החשמל ;
 - ד. לא בדק את מקור התקלה ביום האסון, לא דאג לנתק את המשאבה ופעל לשם הפעלתה מחדש על אף הסיכון הכרוך בכך;
 - ה. לא נקט במידה סבירה של זהירות מספקת למניעת הסכנה הכרוכה בפעילות המשאבה.
2. נאשמים 2,3 הורשעו בעבירה של מעשה פזיזות, בשל כך:
 - א. שנאשם 2 לא נקט אמצעי זהירות כמתחייב מתפקידו, מפני סכנה הכרוכה בשימוש במתקני החשמל בקנטרי;
 - ב. שנאשם 3 ביצע עבודות חשמל בקנטרי מבלי שהחזיק ברישיון חשמלאי כנדרש בחוק וזאת בדרך רשלנית שיש בה לסכן חיי אדם או לגרום לחבלה;
 - ג. ששניהם לא בדקו את מקור התקלה במשאבה ביום האירוע, לא דאגו לנתקה, ופעלו לשם חיבורה מחדש, וזאת בדרך רשלנית שיש בה לסכן חיי אדם או לגרום לחבלה.

טיעוני הצדדים לעונש

1. ב"כ המאשימה ציינה ביחס לרשלנותו של נאשם 1 כי הוא היה מעורה היטב בכל המרחש בקנטרי, פעיל בניהולו ובעל השליטה. הנאשם 1 כשל בחובתו לדאוג לבטיחות באי המקום, לא ערך בדיקות תקופתיות ואחרות.

2. ביחס להסדר הטיעון עם נאשמים 2 ו-3 צוין כי תיקון כתב האישום וייחוס סעיף רשלנות בלבד, שאינו כולל קשר סיבתי לתוצאה הטרגית, בא על רקע הכרה בתפקידם הזוטרי וחובת הזהירות המצומצמת שראוי לייחס עליהם.
3. עוד צוין כי הקנטרי התנהל באופן בלתי מסודר, ללא רישום וללא הגדרת תפקידים ברורה. לאור כך, הכירה המאשימה בכך שנאשם 2 – חרף כותרת תפקידו "מנהל תפעול" – בפועל, היה נעדר כל סמכות ליזום ולקבל החלטות באופן עצמאי. ואילו ביחס לנאשם 3 צוין כי תפקידו הסתכם בהיותו "חשמלאי" אשר ביצע את עבודתו ללא רישיון הנדרש בחוק. עוד צוין כי הנאשמים 2 ו-3 כשלו באופן בו טיפלו בפטרייה ביום האירוע, כאשר לא בדקו מדוע אינה עובדת.
4. ב"כ הנאשם 1 הביעה צער על האירוע הטרגי וציינה, בין השאר, כי החקירה שנוהלה במקרה זה הייתה רשלנית וכתוצאה מכך לא הובאו לדין שורת אנשים אשר נושאים אף הם באחריות לאירוע ובהם מנכ"ל הקנטרי באותה עת והחברה שסיפקה את המשאבה. כן צוין שהקנטרי החזיק ברישיון עסק וכי האירוע חשף שורת כשלים בהליך הרגולציה והבדיקות הנדרשות על ידי הרשויות.
5. ב"כ הנאשם 2 ציין, בין השאר, כי הנאשם 2 מבין את הפסול במעשיו ומצר קשות על האירוע ותוצאתו הטרגית. הסנגור הדגיש כי מדובר באדם שעבד בתפקיד זוטרי במקום ושכרו היה "לפי שעה" ומכאן גובש הסדר הטיעון, אשר לא ייחס לנאשם 2 את מותו של המנוח, אלא עבודה שלא על פי סטנדרט זהירות סביר.
6. ב"כ הנאשם 3 ציין, בין השאר, כי מדובר באדם שעבד בתפקיד זוטרי בקנטרי, ללא כל תחומי אחריות ולאור כך יש משום צרימה בעובדה שעובדים בכירים בקנטרי כגון המנכ"ל אותה עת, לא הובאו לדין.

תובנות (מציטוטים מגזר הדין)

1. כתבי האישום מתארים תמונה עגומה וקשה ביחס לאופן בו נוהל הקנטרי. מדובר במרכז ספורט ונופש המכיל מספר בריכות שחייה ועם זאת, דומה שאיש מעובדי המקום ובעליו, לא היה מודע כלל לקיומם של כללים והוראות בטיחות החלים על פעילות מסוג זו. סיבה זו – היא ולא אחרת – הביאה לאסון הנורא שפקד את משפחת פרוים.
2. בכתב האישום צוין שאת המשאבה סיפקה חברה המתמחה בבניית בריכות שחייה, ואולם אין בכך להפחית כהוא זה מאחריותו של הנאשם 1. אדם המנהל ומתפרנס מעסק שמהותו הפעלת בריכות שחייה, חייב להכיר את כללי היסוד והוראות הבטיחות החלים על עסקו, ובעניין זה נקבע כי "ניתן לומר שכל מי שנוגע ועוסק בתחום ... יש לצפות ממנו שהוא מודע לכך שהתחום מוסדר על ידי כללים כלשהם, ודבר זה מטיל עליו את החובה לברר את תוכנם". הנאשם מס' 1 הוא הבעלים של הקנטרי ומנהלו בפועל. הוא אפוא לא רק מי שחב בחובת זהירות ברורה לבאי המקום, אלא הוא שהיה "מונע הנזק" היעיל ביותר.

3. לו היה טורח הנאשם 1 להכיר את התחום בו הוא עוסק וממנו הוא מתפרנס, ומברר מהם כללי הבטיחות החלים על נושא החשמל בבריכות השחייה, היה יודע אל נכון מה לדרוש מהחברה שסיפקה את המשאבה והאסון היה נמנע. אדם המבצע הזמנה של ציוד חשמלי לבריכה שבבעלותו – שילוב ההופך את המקום, לכל הדעות, למקום מסוכן המצריך תשומת לב מיוחדת – אינו יכול להתנער מחובתו להקפיד שהציוד המוזמן יהיה בהתאם לתקנים והכללים הקשורים לביטחון הציבור וזאת אף אם ההזמנה היא מחברה העוסקת בנושא.
4. זאת ועוד, למרות שבמהלך בניית הפטרייה, הוכנס למי הבריכה מכשיר חשמלי (המשאבה הטבולה) לא הקפיד הנאשם 1 שיותקן פס להשוואת פוטנציאליים שהוא מנגנון בטיחות הקבוע בתקנות החשמל (בריכות), שמטרתו הגנה על שלום גופם וחיייהם של המתרחצים. אף מנגנון זה – שהוא בבחינת חובה בכל בריכת שחייה – היה חייב להיות מוכר לנאשם 1 והיה עליו להקפיד על התקנתו. בנוסף, לא בוצעה במקום מעולם בדיקת תקינות וקיום הוראות החוק, כנדרש בתקנות והתמונה המתקבלת היא של ניהול רשלני וחובבני, במקום בו נדרשת הקפדה של ממש על כללי הבטיחות, קלה כחמורה.
5. התנהגותו של נאשם 1 גרמה אפוא מלכודת מוות למתרחצים בבריכת הפעוטות: במקום הותקנה משאבה העובדת במתח גבוה עשרות מונים מזה המותר בסביבת מים; המקום לא הוגן כנדרש בחוק למצבים בהם יתרחש קצר חשמלי; והמתקן לא נבדק מעולם כנדרש בחוק. במצב זה, אך ברור הוא שאם תתרחש תקלה כלשהי – וזו אכן התרחשה למרבה הצער – לא יוכל המתקן להתמודד עמה והמתרחצים יהיו מופקרים לגורלם.
6. במהלך טיעוניה לעונש התייחסה המאשימה לנושא אחריות הרשויות למחדל בקנטרי, וטענה כי "ייערך מערך חשיבה בעניין". כפי שצוין לעיל, הנושא לא לובן דיו, ולכן מצוין ביהמ"ש כי מטרתו של חוק רישוי עסקים הוא בין היתר לשמור על "בטיחות של הנמצאים במקום העסק או בסביבתו" (סעיף 1(א)(3) לחוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968). ביו היתר לאור כך, בריכות שחייה הן עסק הטעון רישוי (צו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), תשע"ג-2013) ואין מחלוקת כי גם במועד הרלוונטי נדרש רישוי לעסק זה. קיימות תקנות הקשורות לבדיקות תברואיות בבריכות שחייה (תקנות רישוי עסקים (תנאי תברואה נאותים לבריכות שחיה), תשנ"ד-1994) וכאמור, נטען (ובהסכמת המאשימה) שלא נדרשת לצורך קבלת רישיון עסק, בדיקת התאמת מערכות החשמל בבריכה לדרישות התקנות. ככל שאכן כך נוהגת הרשות המקומית המנפיקה רישיונות עסק לבריכות שחייה, יש לפעול ללא דיחוי לשינוי המצב ולדרישה של אישור תקינות מערכות החשמל בבריכה והתאמתן לתקנות החשמל (בריכות) ויפה שעה אחת קודם. כאמור, המאשימה ציינה כי הופקו הלקחים ממקרה זה וכי "ייערך מערך חשיבה בעניין".

© כל הזכויות שמורות

אין להעתיק או להפיץ פרסום זה או קטעים ממנו בשום צורה ובשום אמצעי אלקטרוני, אופטי או מכני (לרבות צילום והקלטה) ללא אישור בכתב מראש מ - ד. לבקוביץ יעוץ והדרכה בע"מ.